Василь Стус

"Півгодини екс-народний депутат України - колишній дисидент Левко Лук'яненко розповідав про те, як обійшлися кегебісти з відомим поетом, бо він є живим свідком цього. Зала мовчала… По закінченню його промови плакали не лише рідні, а й найвитриваліші чоловіки." *(з інформвції про урочистості в м.Донецьку*
)

Деякі вірші.

Вірші 60-х років

* * *

Найгеніальніший хробак
(обпатрані лопочуть крила?).
Ім'я поета — боротьба,
ім'я поета — Україна.
Поетів доля — то ганьба
до скону літ, до крику крові,
але іменння "боротьба"
і досі личить козакові.
Дорогу криком докричу,
оббризкаю своєю кров'ю,
своєю дикою любов'ю

свій крик останній оплачу.

* * *

Поменшала людина на очах
в страшну добу страшного цезаризму,
колючим дротом обплели Вітчизну,
і вже епоху обганяє жах.
Космічний жах, бо ріжуть на ножах,
сховали в морзі душу комунізму.
Вже кагебісти влаштували тризну
в оглохлих отетерілих степах
моєї України. Сходить він,
людською кров'ю вже й надія сходить.
Над цілий світ очмана верховодить,
він чоботом придушує язик
останнього сміливця. І в очах
читає жалюгідний трепет-жах.

* * *

Цей білий світ, біліший божевіль
колись іще підпалиться червоним.
Задуже[?] піють українські гони
і потечуть колись по ринвах рілль.

* * *

Колись мене ти, Київ, визубриш
на ребрах прибережних круч,
від рук, в конвульсії покручених,
і до очей, для смерті визрілих.
І все простиш мені, приблудному,
і мовиш, пружачись в горбах.
Я стільки кров'ю перепах,
що стільки ж дивно, скільки й чудно.

РІНЬ

*

Ісус Христос
був опортуністом.
Тому, що серед дев'яти його учнів
був Іуда.

*

Коли зорі
після тисячі пасажирських літ
досягають землі удень,—
я їм не заздрю.

*

Світло — то час.

Тільки нам важко думати про велике.
*

Якщо болить серце —
тобі, друже, поталанило.
*

Людські очі
нас завше точать.
Але ж ми про те забуваємо?
*

Вітальні листи
Завжди приймаються одностайно.
*

Земля — добра і недобра.
Одночасно.
Яким же мені
Бути накажете?
*

Бідний плащ!
Що він думає,
Висячи на кілочку?
*

Народжуючи,
Нас не питають.

А жаль...
*
За всі рішення партії —
принаймні років на 50 уперед
голосую обома руками.
*
Нескромно кричати
про невмирущість предків.
Відомо ж,
що б вони робили
без нас.
*
Коли у людства розвинеться
всепланетний патріотизм,
шовінізму більше не буде?
*
Зорі існують на те,
щоб утверджувати людське безсмертя.
сьогодні бачиш неолітичні зорі.
А зірка бачитиме тебе
в комунізмі?
*
Обачні!

Золота середина —
найнебезпечніша.
Ви ж бо подвійні вороги!
*

В епоху розгорнутого
будівництва комунізму
на нас дивляться
мезозойські зорі.
*

Коли б Сталіну
збрили завчасно вуса,
геній скидався б
на ховрашка.
Коли б світло
поширювалось із швидкістю
300 тисяч кілометрів за секунду,
кожен промінь
нагадував би кручений панич.
*

Кожен єврей — пророк.
Навіть без бороди.
*

Обійти самого себе —

від потилиці аж до пальців —
важче, ніж Київський
ботанічний сад.
*

Тітці закортіло цілинної романтики,
а в сільраді паспорта не дали.
*

Коли люди писатимуть книги
принаймні ще кілька століть,
що робитимуть наші нащадки?
*

Гострити ніж
Людей научили зойки.
*

Будинки — філософи!
Наймудріші філософи.
Бо мовчать.
*

Вугілля — це чорне золото.
Коли не зважати
на запилення
і радикуліт.
*

Кожен кат
любить червоне вино,
нагріте до 36°.
*

В армії
я збагнув,
що таке
Вітчизна.
*

Годинник!
Моя пекельна машинко!
Ти так страшно мовчиш!
Ти небезпечно слухняний!
І коли мені радісно,
ти як старий Горі о
візит наносиш!
*

Я розграбований
До самих ребер
Навіть дивно,
Що у мене лишились губи.
*

Німі — багаті.

Коли ж вони
Ще й не бачать —
То наче Крези.

Веселий цвинтар

* * *

Порідшала земна тужава твердь,
міський мурашник поточив планету.
Міліціонери, фізики, поети
вигадливо майструють власну смерть.
Протрухлий український материк
росте, як гриб. Вже навіть немовлятко
й те обіцяє стати нашим катом
і порубати віковий поріг,
дідівським вимшілий патріотизмом,
де зрідка тільки човгання чобіт
нагадує: іще існує світ
справіку заборонений, як схизма.
Ця твердь земна трухлявіє щодня,
а ми все визначаємось. До суті
доходимо. І, Господом забуті,
вітчизни просимо, як подання.

* * *

Вмирас пізно чоловік,
а родиться дочасно,
тому й на світі жити звик,
як раб і рабовласник.
Він като-жертва, жертво-кат
страждає і богує,
іде вперед, немов назад,
як душу гнів руйнує.
О світе світе світе мій,
їй-бо, ніяк не звикну:
невже твій син — то тільки злий,
а добрий — то каліка?
А все немудре. Доживу
віка, докалічію,
допоки жили не зірву
чи не зламаю шиї.

* * *

Рятуючись од сумнівів,
б'ю телеграму собі самому:
вчасколивесьрадянськийнарод
івсепрогресивнелюдствоготується

гіднозустрітичерговийз'їздкпрс
бажаю тобі великих успіхів,
щиро заздрю, що ось уже тридцять років
ти живеш у найщасливішій у світі країні.
Але й після цього досада не минає.
Тоді я примушую себе пригадати,
що міжнародня обстановка
сьогодні складна, як ніколи,
і заспокоююсь.

З іншої збірки Василя стуса

* * *

І знов Господь мене не остеріг,
і знов дорога повилася.
Тож — до побачення — у просторі
і — до побачення у часі.

Василь Стус живе у кожному з донеччан.

Хто був правдивим сумлінням української нації? Хто пропогував у 20-му столітті українську ідею на Донеччині? Правильно, одним з перших це робив Василь Семенович Стус. Цього року видатній людині, громадському діячу, поету та науковцю виповнилося би 70 років.

З цього приводу в донецькому драмтеатрі 26 вересня відбулося пленарне засідання конференції «Василь Стус: життєві та творчі контексти».

Герой України – це звання Василю Стусові справедливо надав Президент України Віктор Ющенко. «Саме він обрав шлях пошуків

правди всієї нації на русифікованій землі Донеччині», - сказав ректор ДонНУ та голова оргкомітету конференції, і він в жодному разі не помилився. До речі, перша конференція, присвячена Василеві Стусові, відбулася на початку 90-х років. А зараз навпроти головного корпусу ДонНУ за підтримки міської ради будується сквер його імені.

Губернатор Донецької області Володимир Логвиненко перелічив усі пам'ятники, присвячені Стусові, та нагадав присутнім, що саме цими краєвидами захоплювався Василь Семенович. Левко Лук'яненко вийшов наступним і пояснив гостям

- це він був поруч з Василем у часи останнього заслання у селищі Кучине.

Півгодини екс-народний депутат України розповідав про те, як обійшлися кегебісти з відомим поетом, бо він є живим свідком цього. Зала мовчала… По закінченню його промови плакали не лише рідні, а й найвитриваліші чоловіки. «Цей талановитий поет сам пішов до тюрми, а там не можна писати. Для поета - це мука, бо він народжений писати. Це як вагітній жінці не дати народити дитину», - розмірковував колишній дисидент Левко Лук'яненко.

А далі співали пісні, виконували

фрагменти театральних постанов, але враження від виступу Левка мандрувало повітрям. Доктор філологічних наук Петро Кононенко продовжив спогади так само довго і зауважив: «За всю історію 174 рази забороняли українську мову - підрахували академіки… Василь Стус, як Шевченко та Франко, вірив в українську націю, для тоталітарної влади він був доказом того, що Україна не упокорена»…

Автор: Олена Федоренко